

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1972/2019
17.10.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Весне Субић, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Драган Згерђа, адвокат из ..., против туженог „ББ“ д.о.о. из ..., чији је пуномоћник Марија Лалевић, адвокат из ..., ради утврђења дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 8/19 од 11.01.2019. године, у седници одржаној 17.10.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 8/19 од 11.01.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П1 141/17 од 18.06.2018. године, у првом ставу изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилца тражила да се утврди да је дискриминаторско поступање туженог према тужилци вршено по основу болести у периоду почев од маја 2007. године до 22.02.2011. године. У другом ставу изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилца, на име накнаде штете за душевне болове због повреде права личности, тражила да се тужени обавезе да јој исплати 100.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. У трећем ставу изреке, обавезана је тужилца да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 114.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 8/19 од 11.01.2019. године, у првом ставу изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилце, а првостепена пресуда потврђена. У другом ставу изреке, одбијен је захтев тужилце за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилца је изјавила ревизију због непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку, па нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужила је од 2002. године радила хонорарно за лист „ВВ“, у власништву туженог, као дописник из Дана 01.04.2007. године примљена је у радни однос на неодређено време код туженог и то на радно место уредника у редакцији за ..., с тим да уређује рубрику „...“ и градску рубрику за ..., а да за свој рад одговара главном уреднику листа. Пре тога, у фебруару 2007. године, прележала је варичеле, а од маја месеца 2007. године је трпела главобоље тако јаког интензитета да је морала да почне са испитивањима. Од јуна месеца 2007. године почела је да иде на здравствена испитивања, а потом је била и на боловању од 06.08.2007. године до 01.01.2008. године. Током 2008. године је и даље имала здравствене тегобе. На боловању је била и од 06.05.2009. године до 12.07.2009. године. Дана 15.07.2009. године тужени јој је дао предлог за споразумни престанак радног односа који није хтела да прихвати. Потом јој је понуђено да закључи анекс уговора број 5, а у понуди је наведено да је у издавачком друштву „ББ“ д.о.о. извршена анализа пословања, те да је утврђено да је у циљу боље организације и ефикаснијег извршења послова у редакцији дневног листа „ВВ“ потребно извршити одређене кадровске промене, па је цењен дотадашњи рад тужиле од стране главног и одговорног уредника дневног листа „ВВ“ и предложено је да се тужилци понуди обављање послова сарадника у редакцији дневног листа „ВВ“ за које се захтева четврти степен стручне спреме, без посебних предзнања и искуства, са знатно мањом зарадом од 21.000,00 динара нето месечно. Тужила је примила ову понуду 10.10.2009. године и потписала је, а понуда је потписана од стране послодавца. Дана 04.02.2010. године, тужила је отишла на лечење и налазила се на боловању до 09.05.2010. године. Од 22.07.2010. године до 13.10.2010. године такође је била на боловању. Дана 14.10.2010. године понуђено јој је да потпише анекс број 7 уговора о раду. Анексом број 7 уговора о раду од 01.11.2010. године, измењен је уговор о раду закључен између послодавца и тужиле, тако да је одређено да ће тужила радити послове сарадника у интегрисаној редакцији која обухвата следеће послове: континуирано сакупљање и припремање информација потребних редакцији, успостављање контаката са личностима у циљу прикупљања потребних информација за текстове који се тематски обрађују, континуирана и правремена производња потребних врста садржаја (текст, фото, видео), као и друге послове у складу са одлуком уредника и заменика уредника сектора, с тим за свој рад одговара уреднику сектора, а анекс ће се примењивати од 01.11.2010. године. Тужила је била на боловању због свог здравственог стања и од 16.02.2011. године до 22.02.2011. године. Решењем директора туженог од 22.02.2011. године, тужилци - запосленој са четвртим степеном стручности на пословима сарадника у интегрисаној редакцији, отказан је уговор о раду од 01.04.2007. године, закључно са анексом број 7 од 01.11.2010. године, услед престанка потребе за радом запосленог због технолошких, економских и организационих промена које су наступиле код послодавца, а које нису могле бити отклоњене другим мерама запошљавања. У образложењу одлуке је наведено да је одлуком послодавца број 1931 од 21.02.2011. године утврђено који су послови за чијим обављањем је престала потреба код послодавца, те да је престала потреба и за радом запослене која је обављала наведене послове, да је послодавац био принуђен да утврди да за

радом запослене престаје потреба, с обзиром да су послови и радни задаци на којима запослена ради у том моменту дефинисани као непродуктивни и непотребни. Одлука је донета на основу одредбе члана 153. став 1. Закона о раду. Законитост појединачних аката које је тужени, као послодавац, доносио када је решавао о тужилинним правима, обавезама и одговорностима по основу рада, тужилца није оспоравала (анекса број 5. и број 7. уговора о раду, као ни решења о отказу уговора о раду у радном спору).

На основу изјава запослених и руководилаца тужилце, у поступку је утврђено и да је тужилца била добар новинар и сарадник.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право налазећи да у конкретном случају у поступању туженог није било дискриминаторског понашања у односу на тужилца.

Одредбом члана 5. Закона о забрани дискриминације („Сл. гласник РС“ 22/09), прописано је да су облици дискриминације непосредна и посредна дискриминација, као и повреда начела једнаких права и обавеза, позивање на одговорност, удруживање ради вршења дискриминације, говор мржње и узнемиравање и понижавајуће поступање.

Одредбе члана 6. и 7. Закона о забрани дискриминације дефинишу непосредну и посредну дискриминацију као стављање лица (или групе лица) у неповољнији положај због његовог (односно њиховог) личног својства, што се може чинити на различите начине – актом, радњом или пропуштањем.

Одредбом члана 8. Закона о забрани дискриминације, прописано је да повреда начела једнаких права и обавеза постоји ако се лицу или групи лица, због његовог односно њиховог личног својства, неоправдано ускраћују права и слободе или намећу обавезе које се у истој или сличној ситуацији не ускраћују или не намећу другом лицу или групи лица, ако су циљ или последица предузетих мера неоправдани, као и ако не постоји сразмера између предузетих мера и циља који се овим мерама остварује.

Законом о забрани дискриминације, у члану 16. прописано је да је забрањена дискриминације у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада као што су право на рад, на слободан избор запослења, напредовања у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат као и на заштиту од незапослености. Из наведене одредбе произилази да су најбитније карактеристика дискриминације - прављење разлике које при том мора бити неоправдано и мора бити везано за неко лично својство дискримисаног лица.

Правилно су нижестепени судови закључили да није било неоправданог прављења разлике и неједнаког поступања према тужилци у односу на друге запослене, као ни повреде начела једнаких права и обавеза из члана 5. и 8. овог закона. Из утврђеног чињеничног стања не произилази да је тужилца стављена у неповољнији положај имајући у виду да је тужени доказао да су разлози за понуду

за споразумни престанак радног односа били економска криза и што тужила није остваривала резултате рада које је тужени као послодавац нормирао. Након што је тужила почела да одлази на боловање у њеном раду више није било континуитета, а услед економске кризе тужени је морао да одлучи о вишку запослених па је увидом у рад тужиле одлучено да тужила буде технолошки вишак тако да јој је из тог разлога престао радни однос. Тужилји је било предочено да не испуњава захтеве радног места новинара и тада јој је промењено радно место у радно место сарадника редакције, а разлог за ово је био тај што не испуњава захтев радног места новинара а не зато што је болесна. Решење о престанку радног односа тужиле због престанка потребе за њеним радом није донето на основу њеног личног својства зато што је била болесна, већ је везано за чињеницу да су послови и радни задаци на којима је радила постали непродуктивни и непотребни. При том тужила није у законом прописаној процедури – радном спору, оспоравала законитост појединачних аката и то анекса број 5. и број 7. уговора о раду, као ни решења о отказу уговора о раду. Тужила је имала могућност да у одговарајућем радном спору истиче чињенице које се тичу тога да поменути појединачни акти, а којима је распоређивана на ниже и слабије плаћене послове, представљају незаконите акте (због дискриминације или из другог разлога), али тужила то није учинила, због чега је наступила необорива претпоставка законитости тих појединачних аката.

Како из утврђеног чињеничног стања не произилази да је тужени на било који начин неоправдано правио разлику и неједнако поступао према тужилји у односу на друге запослене, нити да је својим поступањем у односу на тужилју повредио начело једнаких права и обавеза, како на основу чињенице да је тужила била болесна, тако ни по било ком другом личном својству тужиле, то Врховни касациони суд налази да је побијаном одлуком правилном применом материјалног права одлучено о тужбеном захтеву.

Суд је ценио и наводе ревизије, па је нашао да су исти неосновани. Суштина дискриминације јесте разлика у поступању којој су подвргнути одређени појединци. За утврђивање постојања дискриминације потребно је да се неповољно поступање према одређеној особи може упоредити са поступањем према другој особи у сличној ситуацији. Пошто је поуздано утврђено да тужилина лична својства - здравствено стање и боловања - нису коришћена у сврху онемогућавања тужиле у једнаким правима са осталим запосленима, ревизијски наводи нису од утицаја на доношење другачије одлуке.

Стога је на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић